

Egész évre	—	320
Félévre	—	320
Negyedévre	—	170
Egy hónapra	—	60
Egy szám ára pályaud- varon és vidéken is 3 lej		
Bukarestben	—	3*50

Egy hónapra	—	25 ct
Egy szám	—	1*50 ct

Meghallgatják a német jóvátételi delegátusokat.

Páris november 14. A jóvátételi bizottság kedden tartott ülésén elhatározta, a német kormány október huszonnegyedikéi jegyzékére azt válaszolja, hogy meghallgatja a német kormány képviselőjét Németország jelenlegi helyzetéről. A meghallgatás időpontját a párisi német haditeher-bizottsággal együttesen fogja megállapítani a jóvátételi bizottság, mely elhatározta, hogy csak a német képviselők meghallgatása után fog dönteni abban a kérdésben, vajon szükséges-e a szakértői bizottság megalakítása.

Páris, november 14. A jóvátételi bizottság tegnapi ülésén elhatározta, hogy a szakértőbizottságot mégis kiküldi Németország pénzügyi helyzetének megvizsgálására. A határozat ellen Bradbury angol delegátus kifejtette, hogy a Ruhr-megszállás megsértette a versaillesi szerződés jóvátételi részének első szakaszát, a szakértőbizottság kiküldése tehát époly hatástalan fog maradni, mintha valakinek azt tanácsolnák, hogy vegyen be pirulát földrengés ellen. A szakértőbizottság munkája csak akkor válhat értékké, ha felhatalmazást kap megvizsgálni azokat az okokat, melyek Németországot a mai kritikus helyzetbe juttatták.

Zita királyné Münchenben van

Bécs, nov. 14. Münchenből jelentik az „Arbeiter Presse“-nek: A városban határozottan beszélik, hogy Zita volt magyar királyné Münchenbe érkezett és a Bellevue-szállóban lakik.

Utcai harc a szeparatistákkal

Berlin, nov. 14. A szeparatisták Adnau-ban összeütköztek ellenfeleikkel. Az utcai harcok során három ember meghalt, egy megsebesült.

Revolveres merénylet Trockij ellen

Riga, november 14. Moszkvából jelentik, hogy egy népgyűlésen Trockijt revolverrel fején megsebesítették. Trockij ezért nem vehetett részt a szovjetforradalom hatodik évfordulójának megünneplésében.

Feloszlatták az angol parlamentet

London, november 14. Baldwin közölte Macdonaldal és Hendersonnal, a munkásság vezetőivel, hogy a királytól felhatalmazást kért a parlament azonnali feloszlatásához.

Vázsonyi is tudott az Ulain-ügyről

Budapest, nov. 13. A fájvédők egyik lapja ma azt a szenzációt közli, hogy Vázsonyi Vilmosnak is szerepe volt az Ulain-ügyben. Ebben a kérdésben Vázsonyi a „Pesti Napló“-ban nyilatkozik. Kijelenti, hogy még augusztusban közölte vele egy állítólagos püester-ve. Ő akkor ezt kötelességszerűen jelentette a miniszterelnöknek és a belügyminiszternek. Ennek megtörténte után két teljes hónapig távol volt Magyarországról és így nem volt abban a helyzetben, hogy az Ulain-ügyben akár a nyomozás körül is befolyhasson.

Nagyatádi leszavazták

Budapest, november 14. A földreformnovella bizottsági tárgyalásán Nagyatádi Szabó Istvánt tegnap leszavazták. A kínos incidens félreértésből támadt, mert az alapítványi birtokok kisajátítására vonatkozó indítványával szemben a bizottság tévedésből egy másik javaslatot fogadott el, mire Nagyatádi ingerülten eltávozott. A leszavazásnak, mint illetékes helyen közlik, semmi következménye nem lesz, sőt biztosra vehető, hogy a nemzetgyűlés plénuma módosítani fogja a téves bizottsági határozatot.

Lloyd George és Asquith Baldwin ellen

London, november 14. Asquith és Lloyd George kedden megbeszélést tartottak, amelyen megegyezésre jutottak abban, hogy helyreállítják a liberálisok egységét. A pártot társelnöki minőségben együttesen fogják vezetni.

Tatarescu miniszter tévedése

Tatarescu miniszter ur nem az első pályatársai között, aki eljött bérces Erdélybe, Európa keletének e népektől tarka földdarabjára, hogy itt a különböző nyelvű és fajtájú népek békés együttélésének problémáját, másszóval a kisebbségi kérdést tanulmányozza. Az impérium-változás aránylag rövid öt esztendeje alatt számos elődje járta már meg ezt az utat, több-kevebb felkészültséggel, de valamennyien azal az eltökélt szándékkal, hogy ezt a sokat bolygatott és bizonyos fűleknek kellemetlen kérdést gyökeresen megoldják. A tanulmányutak gyors egymásutánban peregtek, a kisebbségi és egyéb miniszterek előtt újra és újra felvonultak a nemzetiségek képviselői panaszokkal és kívánságaikkal, de eddig egyetlen tanulmányút sem járt gyakorlati eredménnyel. Ha csak azt nem tekintjük eredménynek, hogy az idők haladtával egyre rosszabbodott a kisebbségek helyzete és a jogok kiterjesztése helyett a jogok megszorítása következett el. A probléma sajnos mind a mai napig nem jutott túl a tanulmányozás és kísérletezés stádiumán. E figyelemreméltó jelenség okát abban kell keresnünk, hogy azok a politikusok, akik eddig Romániában a kisebbségek ügyeivel foglalkoztak, nem voltak tisztában a kisebbségi probléma modern politikai és közjogi jelentőségével, nem rendelkeztek a kellő teoretikai felkészültséggel, amely feltétlenül szükséges, ha valaki cselekvőleg akar beleszólni a kisebbségek változott szükségleteinek rendezésébe.

Az erdélyi kisebbségeknek ismét vendégük van, az eddigi jelek szerint szimpatikus és jóindulatú vendége. Tatarescu miniszter ur kijelentéseiből örömmel állapíthatjuk meg, hogy jószándékokkal eltelve jött Erdélybe tanulmányozni a kisebbségi helyzetét. Ezt a problémát két szempont szerint szokták mérlegelni. Az egyik a sovíniszta nemzeti szempont, a másik az európai megértés szempontja. Az az érzésünk, hogy Tatarescu minisztert ez az utóbbi szempont vezeti és ebből a feltételezésből kiindulva sok reménységgel nézünk működése elé. Am ez a feltételezett jóindulat egyuttal azt az aggodalmat kelti fel bennünk, hogy Tatarescu miniszter is a kisebbségi probléma megfelelő ismerete nélkül jött Erdélybe, hogy nem volt alkalma eddig megismerni a probléma legbelsőbb lényegét, amit különösen az a kijelentése árul el, amelyet a zsidóságra vonatkozólag tett. Ez a nyilatkozat, bármilyen jóindulatú érzik is mögüle, mégis kellemetlen benyomást tett azokra a kisebbségi politikusokra, akik felelős állásban lévő államférfiak kijelentéseit mérlegre szokták tenni. A miniszter többek között kijelentette, hogy a zsidókat nem tekinti kisebbségnek, hanem teljesjogu románoknak. Ez a kijelentés két irányban is kritika alá vonható. A miniszter szavai azt az érzést keltik fel, hogy a kisebbségeket nem tekinti teljesjogu románoknak és a kisebbségekhez való tartozás mintegy automatikusan bizonyos joghátrányt jelent. Ha a miniszter szavainak valóban ez az értelme, úgy ez homlokegyenest ellentétben áll a demokratikus felfogás és az új román alkotmány szellemével. Az alkotmány első paragrafusa szerint „az összes románok származására, nyelvire és vallásra való tekintet nélkül egyenlők”. Emlékeztet, hogy az alkotmányjavaslat parlamenti vitája alkalmával egyes kisebbségi politikusok a „román” szót a „román állampolgár” kifejezéssel akarták helyettesíteni, mert ez a kifejezés precízebb és kevésbé ad alkalmat a félreértésekre. Annakidején a legilletékesebb helyről hangzott el a megnyugtató interpretálás, hogy ez a szövegváltoztatás felesleges, mert a „román” kifejezés alatt amugyis az állampolgárok összességét kell érteni, nem-

pedig az etnikai leszármazást. Ha tehát az ország alkotmányában főelvként mondatott ki, hogy az összes polgárok egyenjoguak, akkor az a körülmény, hogy egy népcsoport hti akár maradni etnikumához, akár kulturális, akár vallási intézmények tekintetében és ezáltal a többséghez viszonyítva, mint kisebbség jelentkezik az államban, nem járhat azzal a hátrányos következménnyel, hogy csorbát szenvedjen egyenjogúsága.

A miniszter szavainak mérlegelésénél mi a jobbik esetet tételezzük fel és azt hisszük, csupán tévedésről van szó, mégpedig alapvető tévedésről. A miniszter ama kijelentése, hogy a zsidókat azért nem tekinti kisebbségnek, mert teljesjogu románok, kellően át nem gondolt elszólás volt. Menteni is tudjuk a minisztert azzal, hogy még nem idegződött bele annyira a kisebbségi kérdésbe, hogy élesen meg tudná vonni ezeket a közjogi határvonalakat. Szinte több a bizonyosnál, hogy Tatarescu miniszter nem tekinti a zsidókat fajilag is románoknak. Ennek a való tények mondanak ellent. Valószínűtlen, hogy a miniszter ezt akarta mondani. Lehetséges, hogy akadnak a regátban egyes zsidók, akik Mózes-vallású, de román nemzetiségű polgároknak vallják magukat. A különböző országok zsidóságának történetében gyakran találkozunk hasonló jelenségekkel, amikor egyes zsidók elkendőzve saját származásukat, olyan illúziókba ringatták magukat, hogy ők is az uralkodó fajhoz tartoznak és csupán vallásilag különböznek tőle, de ezek merőben romantikus jelenségek voltak, amelyekből hiányzott a természettudományi és politikai megalapozottság és a leggyakrabban csupán jelszó volt, amely egyeseknek, de nem a zsidó nép tömegeinek boldogulását célozta. Letagadhatatlan igazság, hogy a zsidóság önálló etnikai csoportot képez, amelynek évezredek óta őrzött kulturális és vallási tradíciói vannak.

A kisebbségi problémának tehát alfája az, hogy nem az a fontos és döntő momentum, vajjon a kormány kisebbségnek tekint-e valamely csoportot, hanem az, hogy vannak-e annak a csoportnak olyan szükségletei és követelése, amelyek kongruálnak a többi kisebbségek szükségleteivel. Az erdélyi zsidóságnak vannak ilyen szükségletei és éppen ezért etnikai kisebbségnek tekinti magát. Minden népcsoportnak szuverén joga és a kormánynak nem érdeke, hogy ezt a jogot kétségbevonja. A kisebbségek nem privilégiumot kérnek az államtól, nem akarnak a többséggel szemben kiváltságos helyzetet teremteni maguknak, csupán az államrendszer adottságának, amely egész gépezetét az uralkodó etnikum céljainak szolgálátába állítja, oly természetű korektívumát kívánják, amely lehetővé teszi nekik, hogy állampolgári kötelességeiknek hűségesen megfelelvén, a maguk külön népi és vallási ideáljait is szolgálhassák. Ebben a tekintetben teljes joggal követelhetik az állam támogatását, mert abban a nagy összességben, amely az államot alkotja és fentartja, a kisebbségek is teljes mértékben bennefoglaltatnak és a többséggel azonos értékű hasznos munkát végeznek az állam javára.

Reméljük, hogy Tatarescu miniszter itt-tartózkodásának ideje alatt igyekezni fog a probléma mélyére hatolni és megszerezni azokat a teoretikai ismereteket is, amelyek nélkül a kisebbségi kérdés megoldása el sem képzelhető. Ha a miniszter figyelmet fog fordítani erre, akkor elkerülheti majd elődjei hibáját és a mostani tanulmányutnak csakugyan kézzelfogható és az egész országra nézve áldáshozó eredményei lesznek.

Az olasz sajtó a romániai fascizmusról
Romániában nincsenek meg a fascizmus előfeltételei. Az antiszemitizmus végzetes lehet az országra

(Kolozsvár, november 14. Az Uj kelet tudósítójától.) Az „Echi de Commenti” című politikai hetilap szerkesztője, Alfredo Mantora, a lap legutóbbi számában hosszabb cikket szentel a romániai fascista mozgalom kritikájának. Alfredo Mantora cikkének elején leközli a londoni „Observer” beszámolóját a romániai fascista mozgalomról, amely így hangzik:

A politikai és gazdasági dezorganizációnak azok a feltételei, amelyek egy évvel ezelőtt fascista mozgalmat provokáltak Olaszországban és Mussolinist állították a kormány élére, ma sokkal evidensebbek Romániában, mint ezelőtt egy évvel Olaszországban voltak. Ha a fascizmus valami tényleges progressziót tudna létrehozni Romániában, ugye ez nem a fascizmus doktrínájának, hanem az ellenzéki pártok szervezetelemének volna köszönhető. A romániai ellenzéki pártok ugyanis gyöngék ahhoz, hogy az ország mai gazdasági helyzetén a demokratikus elvek határain belül segíteni tudjanak. A politikai pártoknak intelligensebb vezetői azonban megvannak győződve arról, ha az adott gazdasági viszonyok mellett a fascizmus tudna is valami ideig-óráig tartó javulást létrehozni, a fascista rendszer kikerülhetetlen katasztrófába sodródna az országot és kockáztatná a nagy áldozatok árán megszerzett szabadságjogokat.

A londoni lap észrevételeiből kiindulva Mantora megállapítja, hogy a romániai fascisták táboránálkülözi a tehetséges és rátermett vezetőket.

— Különben is — folytatja cikkét — a romániai fascista mozgalomnak kiélezett antiszemita tendenciája van, ami végzetes egy olyan államban, ahol a zsidóság napról-napra újabb bizonyítékát adja gazdasági tevékenységének és szorgalmasan veszi ki részét az állam pénzügyi konszolidációjának munkájában.

— Ezenkívül a romániai fascista mozgalomból hiányzik az a ható erő, amely főoka volt az olasz fascizmus győzelmének: hiányzik a bolsevista mozgalom, amely fenyegetné az állam és a társadalom rendjét. A román nép nagy többsége nem ismeri a bolsevizmust, mert — különösen az agrárreform óta — a román népnek majdnem az egésze kisgazdából áll, a nagy latifundiumok eltűntek. Az ország igazi fejletlensége miatt Romániában nincsenek jelentős proletár tömegek, így nincsen hatalmas szocialista párt sem, amelynek ideje lett volna a marxista, majd később szindikalista elvek magját elvetni az ország közvéleményében.

— Ép ezért a romániai fascista mozgalmat két okból is komolytalannak tartom. Először is a parasztok, akik a kapott földjükkel meg vannak elégedve, meggyőződésesen konzervatívek és semmilyen változtatásra sem hajlamosak. Másrészt egy

országban, amelynek nem eléggé fejlett az ipara, nem lehet nemzeti szindikátusokat kiépíteni, amelyek első feltételei a fascista imperialista államnak.

— Bizonyos, hogy Nagyromániának megvalósítása még nem hozta létre a valódi egységet és a csatolt területeken még sok az elégedetlenség. A liberális párt pénzügyi politikája pedig gazdasági krízisbe sodorta az országot és az ellenzéki pártok nem eléggé erősek ahhoz, hogy a liberális rezsimit megdöntsék. Az ellenzéki pártok legyön-

güléséhez sokban hozzájárult Take Jonescu és Nic Filipescu halála, akikben valódi államférfiúi képességek voltak.

— Az olasz fascizmus győzelme megmutatta a fascizmus teljesítőképességét. De nem szabad elfelejteni, hogy az olasz fascizmusnak Mussolini volt a vezére. Romániában a fascizmus szellemi vezetői olyan emberek, mint Cuza és Codreanu, akik sem intellektuális képességeikkel, sem iniciatív tehetségükkel nem magaslanak ki.

Hogyan kell Palesztinát felépíteni

Írta Sir Alfred Mond

Miért érdekel engem annyira Palesztina? Olyan kérdés ez, melyet magamnak tettem fel, de amellyel mások is gyakran fordulnak hozzám. Valójában, úgy hiszem, minden zsidó, — még az is, kit a cionizmus ellen hevesen harcol, — belsejében mégsem közömbös Palesztina iránt. Viszont egyetlen egy esetben sem találtam olyan nem-zsidót, ki ne csodálkozott volna azon, hogy akad olyan zsidó, ki akadályokat próbál gördíteni a Palesztina-munka elé.

Palesztina nem néhány ezer zsidó vesszőparipája és nem reménybe álmódózók tantázia-kepe. Minden zsidón, a világ bármely részéből jött is, ha Palesztinába partraszáll, olyan érzés lesz urrá, melyet máshol sosem észlelt: otthon érzi magát. Ha a Balfour-deklaráció jelentőségét el is vesztené, a zsidókat Palesztinától visszatartani többé nem lehet. Nincs olyan hatalom, mely ennek az ideálnak a teljesedését meg tudná akadályozni. Amikor néhány évvel ezelőtt Palesztinában voltam, Romániából, Afrikából, Lengyelországból, Oroszországból immigrált zsidókkal találkoztam, s bár a nyelvi különbségeknek, a származási helyeink különbözőségének: mégis mindannyian megértették egymást. Ugyanez történt az arabokkal is. Éppen azért Palesztina ügye ma már nem csak a zsidókra tartozik. Mi leszünk a Kelet és a Nyugat összekötő kapcsa és közelebb hozzuk egymáshoz e két világot. Nem is távoli időpontban Palesztina olyan kulturális központ lesz, mely mély és jelentős befolyást fog gyakorolni az egész világ kulturális és erkölcsi fejlődésére. Miként a világ minden részéről az új gondolat, az új találmány, a technika előrehaladása megtalálja útját Palesztinába, ugyan-úgy minden új könyv, melyet Palesztinában írnak, minden új gondolat, amely Palesztinából indul ki, megtalálja útját a világ valamennyi népéhez. Én szentül hiszek Palesztina jövőjében. Én hiszek abban, hogy zsidó szorgalom, zsidó energia és képesség Palesztinát megint virágzó országgá teszi. Mihelyt Konstantinápolyt Palesztinával vasut köti össze, mihelyt Haifa és Jaffa kikötőit kiépítik, a Mezopotámiába és Perzsiába irányuló kereskedelem útja Palesztinán visz keresztül.

Tízezer amerikai zsidó Palesztinába teljesen megváltoztatja a helyzetet, mert Palesztinának ép

azokra a tulajdonságokra van szüksége, melyek az amerikai zsidókban megvannak. Az amerikai zsidók, akik amerikai módszereket visznek be az országépítésbe, akik hihetetlen bőségben rendelkeznek energiával rövid időn belül az egész országot át fogják alakítani. Bizonyos, hogy az arabok is szívesebben fogják látni az amerikai zsidókat, mint az orosz zsidókat, kik most Palesztina zsidó lakosságának nagy részét teszik.

Nem szabad azokat a nehézségeket tulbecsülni, melyeket az arab ellenzék Palesztinában a cionista organizáció útjába állít. Az anticionista propaganda éppannyira irányul az arabok ellen, mint a zsidók ellen. Különben az arabok és zsidók mindig jól megértették egymás mellett. Az arab delegációnak, mely csak röviddel ezelőtt hagyta el Londont, egyáltalán nem sikerült az angol kormányt a Balfour-deklaráció visszavonására rábírnia. Őszintén meg kell mondanom, hogy nem tartom fontosnak a Balfour-deklaráció különböző értelmezését. Semmiféle deklarációja a világnak nem adhatja Palesztinát a zsidóknak, mert minden attól függ, hogy mi zsidók hajlandók vagyunk-e a szükséges áldozatot meghozni Palesztina újjáépítésére. Eddig bizony édeskeveset tettünk. Lehetővé kell tenni, hogy nem néhány ezer, hanem évenként legalább huszonezer zsidó vándorolhasson ki. Csak ilyen megfeszített áldozatkészség tudja Palesztinát felépíteni. Az angol zsidóság megértette, mivel tartozik Palesztinának.

Én azt a meggyőződést szereztem, hogy igen sok olyan ember él Palesztinában, akik jobbnál jobb üzleti gondolatokkal költöznek oda, a megvalósításhoz azonban nincs megfelelő tőkéjük. Elővigyázatos és körültekintő kifejtésével a segélyforrásoknak és okos gazdálkodással sok gyümölcsöző iparvállalatot lehetne Palesztinában berendezni. A Palesztina-kooperációnak hatszázezer font alaptőkéje van, melyből százezer fontot fizettek eddig be. Ezt az összeget már különböző üzleti vállalatokba tették. Az a meggyőződése, hogy Palesztinát, amennyire lehetséges, szigorúan üzleti alapokon kell felépíteni. A Jewish Agency, hiszem, a világ valamennyi zsidó csoportját és pártját fel fogja ölelni, különösen pedig azokat, amelyek Palesztina iránt érdeklődnek.

Egy zsidósors

(39)

Regény. Dán nyelven írta MÉR AARON GOLDSCHMIDT

Tizenegyedik fejezet

Az iskolaélet lassan folyt tovább. De nehéz volna megmondani, hogy Jákobnak, társai között elfoglalt új helyzetével, több oka volt-e meglepődésnek lenni, mint az előbbivel. A hangos kiabálástól és csufolódástól, a brutális üldözésektől bizonyára megmenekült. De a mély-séges némaságot és hidegséget, ahogyan társai újabban viselkedtek vele szemben, talán még kínosabbnak érezte, mert jól tudta, hogy ez mit jelent. — Hangosan beszélt ez, a nagy csöndben is. Csak éppen hogy hangtalan szavakkal, amelyeket nem tudott megfogni és amelyek ellen nem tudott védekezni. Ezek a pillantások és mozdulatok — nagyon is jól meg tudta fejteni őket, de nem volt szabad megfejtenie, ha ugyan nem akarta nevetségessé tenni magát. Sokszor úgy érezte magát, mint amikor éjjel nagyon félünk valamitől, magunk se tudjuk mitől és azt kívánjuk, bárha jönne már az az ismeretlen, hogy véget érjen ez a meghatározhatatlan félelem.

Osztálytársai, azzal a bizonyos, az iskolás finkra annyira jellemző és majdnem jogászifurfangosságú komisszással értettek hozzá, hogy megmondják neki azt, amit mondani akartak, anélkül, hogy bármit is tehetett volna ellenük. Minthogy azelőtt „sült-zsidó”-nak csufolták, hát az az egyik, nagy köntörfalazással, bizonyos nagy „sült”-ről kezdett beszélni, amit otthon ettek ebédre, vagy pedig a „sült rigók”-ról, aminek szakácművészete a rómaiaknál érvényesült. Didó királynő idejében és még ezer más

olyan dologról, amibe valaki belesült, mert elutasító fogadtatásban részesült, — de úgy, hogy a szavaknak egyéb részét elnyelték és az egész beszédből csak a „sült” és a „zsidó” szavak rácsengése hallatszott ki. Beszéd közben aztán egyik vagy másik — amilyen komoly arcal csak tudta — odaszólt az illetőnek:

— Te, jó lesz vigyázni magadra! Valami sült-ről beszélsz itt — és Bendixen hallotta.

— Én nem beszéltem semmiféle sültről, — mondotta a másik, hasonlóan komoly arccal.

— De igenis, hogy beszéltél és még azt is mondtad, hogy zsidó. Megyek a rektorhoz és megmondlak.

— Ilyen hazudós! Hát mondjátok ti mind, beszéltem én egy árva szóval is zsidóról?

— Igenis, hogy beszéltél. Zsidósültnek csufoltad a Bendixent. Mindannyian hallottuk. Hopp, Bendixen! Szaladj a rektorhoz.

Bármennyire fiatal is volt Jákob, a szükség már megtanította annyi önuralomra, hogy szótlanul tudott ültön maradni és úgy tett, mintha semmit se hallott volna. Pedig hogy szeretett volna nekiugrani valamelyiknek, de hát, ki volt a bűnös közöttük?

Néhány hónap múltán a megsebesített fiu újra iskolába jött és elfoglalta régi helyét, mintha mi se történt volna. Nyomat se mutatott a Jákob ellen való bosszuvágyának, minthogyha ő és Jákob sohase ismerték volna egymást. A dán fajnak jellegzetes vonása az, hogy bizonyos benső kedélyesség megfosztja őket a lelki tetterőtől de egyúttal szabaddá is teszi őket a gyűlölet és bosszuerzet energiáitól. A nép alsóbb rétegeiben még gyakran tapasztalható, hogy

valaki örökre kigyógyul egyik-másik ellenségeskedésből, még pedig azáltal, hogy ellensége sajátkezűleg jól pofon veri. Kedélyesen és partatlanul elismeri a másik fölényét. Tüesebb vérű népnél egy olyan konfliktus, amilyen Jákob között és osztálytársai között fejlődött ki, valószínűleg olyan gyűlöletet szült volna, amely az iskolapadokon túl, az egész életre is kihat. De ez a keresztény gyerek úgy látszott, hogy éppen ellenkezőleg, mintha Jákob ellen érzett korábbi ellenszenvét félig-meddig legyőzte volna. Jákobot azonban, aki a saját természetéből indult ki, ez a váratlanul csöndes és szelíd viselkedés, amellyel a fiu vele szemben viselkedett, lelkiileg megrezgeltette és már kezdte sajnálni azt, amit tett. Egyik napon ott állt a fiu előtte, egy padhoz támaszkodva és valami könyvet olvasott. Jákob hosszan el nézte halovány, beteges arcát és benső meghatottsággal fogta meg a kezét és könnyes szemmel nézett a szemébe. De a fiu visszarántotta kezét és úgy kiáltotta:

— Talán megint meg akarsz verni zsidó! Jákob teli szíve elfacsarodott és azt gondolta: — Most aztán kiütek vagyunk!

* *

Igy telt az idő. Hét mulott el hét után és hónap hónap után. Jákob iskolába járt és gyakran meglátogatta a rektort, aki szívesen látta őt, tanult tőle és anélkül hogy észrevette volna, megkülönböztetett gondossága és felügyelete alatt állott. Olykor, szünetnapokon az is megesett, hogy Jákob reggeltől napestig vele volt, sőt egyszer az is megtörtént, hogy a rektor magával vitte a családjához.

(Folytatása következik.)

Ujabb vihar a kamara ülésén

A parasztpárt panamákkal vádolja az agrárbizottságot. Manolescu kvesztor pofonokat ígért Lupunak. Az Averescu-rezsím tolvajai amnesztiát kaptak

(Bukarest, november 14. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kamara ülésének napirendjén tegnap is a felirati vita szerepelt. Oroveanu az első szónok, aki különösen az agrárreform végrehajtásáról és az ezzel kapcsolatos korrupcióról beszél. Kijelenti, hogy Averescu kormánya alatt az összes tolvajok amnesztiát kaptak és ennek azután meg vannak a maga következményei. Ismerteti a romániai kisajátításnál és földosztásnál elkövetett csalásokat és hangsúlyozza, hogy

az agrárbizottságok tagjai baksisért dolgoznak.

Constantinescu földművelésügyi miniszter: A legfőbb agrárbizottságban a semmitőszék hat tanácsosa foglal helyet, ezeket akarja gyanúsítani?

Oroveanu: Nem beszéltem bírálóról, hanem hivatalnokokról.

Constantinescu: Ha visszaélésekről tudnak, miért nem jelentik ezt az ügyességnak?

Oroveanu folytatja beszédét, előadja töb-

bek között, hogy egy ügyvéd, az agrárbizottság tagja, ötszázezer lejt kért egy kedvező referátumért.

Constantinescu: Az agrárbizottság ügyvéd-tagja csak rendezzi az irattár aktáit anélkül, hogy a döntésbe beleavatkozhatnék.

Oroveanu szigorú vizsgálatot és még szigorubb büntetést követel a bűnösök ellen, akik meglopják a parasztságot.

Zirelson rabbi kisenevi képviselő a zsidó kisebbségi iskolákról beszél. Lupu a határozatképesség megállapítását kéri, mert nincs elég képviselő a teremben. Orleanu elnök kijelenti, hogy a Ház határozatképes. Lupu kétségbevonja ezt, mire Manolescu háznagy megolvassa a jelenlevőket és jelenti az elnöknek, hogy nyolcvan képviselő van a teremben.

Hazudik!

— kiáltja Lupu a kvesztor felé.

Manolescu két pofont ígér Lupunak, mire nagy zaj keletkezik és az izgatottság csak az ülés bezárásával ért véget.

Megint általános sztrájk fenyegeti Berlint

A nyomdászok és banktisztviselők már abbahagyták a munkát. Charlottenburgban szétverték a nacionalista tüntetőket

Hitlert Ausztriába toloncolják

(Berlin, november 14. Az Uj Kelet tudósítójától.) Charlottenburgban a nacionalisták nagyarányú tüntetést rendeztek a Wilhelmsplatzon Lüdendorff és Hitler mellett. Több beszéd hangzott el a gyűlésen, melyen a szónokok a zsidók ellen izgatták a tömeget. Emiatt a megerősített rendőrség karddal verte szét a tömeget.

A berlini nyomdász sztrájkmozgalom veszedelmes fordulatot vett. Attól lehet tartani, hogy

a sztrájk más munkaágakra is áttérjed.

Az állami tisztviselők és magánhivatalnokok a márka helyett értéktálló pénzben követelnek fizetést. Ha nem találunk módot anyagi kielégítésükre, a sztrájkmozgalom az egész német birodalomban elharapózik. Fizetési követelésükkel elől járnak a berlini banktisztviselők, akik kilencven százalék szótöbbséggel

már kimondták a sztrájkot.

Berlin, november 14. A nyomdászsztrájk

A német extrónörökös megérkezett Oelshe

Két poros autó utasa. Franciaország szankciókat követel Németország ellen. Az angol és az olasz álláspont

A német kormány cáfolja, hogy II. Vilmos hazatér

(Berlin, november 14. Az Uj Kelet tudósítójától.) A külföldi sajtóügynökségeknek és lapoknak azt a híret, hogy a német kormány utleveget állított ki Vilmos excsászárnak Németországba való visszatérésére, illetékes helyen

teljesen valótlannak

és minden alapot nélkülözönek mondják.

Római jelentés szerint az olasz politikai körök is kétkedéssel fogadják azokat a francia jelentéseket, amelyek Vilmos császárnak Németországba való visszatérési előkészületeiről szólnak. Rómában az a vélemény, hogy a német birodalmi kormány eddigi magatartása nem engedi meg annak feltevését, hogy engedélyt adjon az excsászárnak a hazájába való visszatéréshez.

Amszterdamból jelentik, hogy

a német excsászár Doornban van

és valószínűtlennek látszik, hogy el akarna utazni Hollandiából.

Párisból jelenti a „Corriere della Sera”: A nagy követek tanácsának értekezletén az angol nagykövet javasolta, hogy az értekezlet követelje Frigyes Vilmos volt német trónörökös kiutasítását Németországból, vagy pedig szolgáltatassá ki az extrónörököst az antantnak. Ezzel a javaslattal szemben Cambon francia nagykövet kijelentette, hogy

Franciaországot egyáltalán nem érdekli a német extrónörökös hazatérése.

Míthogy az értekezlet ebben a kérdésben nem tudott megegyezni, az egyes delegátusok kormányukhoz fordultak utasításokért.

változatlanul tart, az állami nyomdában azonban megkezdődött a munka. A munkások csak pénzt nyomnak, és pedig nemcsak a járadékmárkát, hanem folytatják a papírmárka nyomását is.

A birodalmi pénzügyminisztérium hivatalos közleményben igyekszik csillapítani a kedélyeket. A pénzügyminisztérium közleménye szerint nem lehet a munkabérekért értéktálló pénzben fizetni addig, amíg a nyomdászsztrájk tart és a járadékmárka emiatt forgalomba nem kerülhet.

München, november 14. A hatóságok hivatalos jelentést adtak ki, mely cáfolja, hogy a statáriális bíróságok összeültek volna. Valótlán tehát az a híresztelés is, hogy Hitlert halálraítélték és agyonlőtték. Ezzel szemben a hivatalos jelentésben közlik, hogy Hitler nem bajor állampolgár, hanem osztrák születésű. Ez az adat rendkívül fontos szempont a büntető eljárás részére, mert ez esetben fennáll az a lehetőség, hogy Hitlert kiutasítsák Bajorországból és Ausztriába toloncolják.

London, november 14. A francia lapokban közölt javaslatok, hogy Anglia szállja meg Bréma kikötőjét, Londonban francia kísérleti ballonnak tekintik. A francia sajtó ugyanis ezzel a hírrel akarta azt az állítását igazolni, hogy Anglia komolyan hajlandó volt a német extrónörökös visszatérése miatt szankciókat alkalmazni.

Breslau, november 14. Frigyes Vilmos német extrónörökös öt évi száműzetése után ismét családjá körében van. Tegnap este hat óra után érkezett Oelshe automobilon, miután utközben meglátogatta sógorát, a volt mecklenburg-schwerini herceget. Jöveteléről csak a beavatottak tudtak. A városkában éppen őszi vásár volt és így a nagy embertömegben nem tűnt fel két poros automobil, mely a volt trónörökös podgyaszát szállította. Nem sokára egy másik automobil érkezett öt utassal. A hátsó ülésen ült a trónörökös, közepén, jobboldalt Müldner őrnagy, balján pedig egy magasrangú rendőrhivatalnok. Az ünnpi díszben álló kastély nagytermében várta a családja. Hat gyermeke közül csak három tartózkodik Oelsben.

A londoni „Daily Mail” franciaországi tudósítója jelenti: Azt, hogy az extrónörökös a berlini kormány engedélyével visszatérhetett Németországba, igen rossz szemmel nézik Párisban, ahol minisztertanácsok foglalkoztak ezzel az ügygel. A francia hivatalos körök ebben újabb jelét látják annak, hogy a németek semmibe veszik a versaillesi békeszerződést. Ezt a nyílt szembehelyezkedést a francia kormány felfogása szerint annál is inkább büntetni kell, mert Németország állandóan megtagadja a szövetségeseknek azt a kívánságát, hogy a háborús bűnösöket kiszolgáltatassa. A belga kormány is elhatározta, hogy követelni fogja a német extrónörökös kiutasítását Németországból és azt, hogy Frigyes Vilmost egy távoli helyre internálják.

Legolcsóbban
fest, tisztít az

UNIO

gőzmosógyár

Cluj, C. Reg. Ferd. 133

1883

I.N.A.C.H.T

SOCIETATE
IN NUME COLECTIV

CLUJ

Str. Memorandului 20.

★ Telefonok: ★ Iroda 653 ★ Raktár 654 ★

Vasuti anyagok!

**Vasak, fémek,
csavarok, csőárak
stb. stb.**

Távirati cím: Metalnacht

Megkezdődött

**a nagy
Karácsonyi és ujévi
vásár!**

Az összes női kötött kabátok, női ruhák, gyermekruhák, sálak, sapkák és szvetterek stb. stb.

10% és 15%-kal

olcsóbban árusítanak szabott gyári árak mellett.

"SPORT"

Calea Regele Ferdinand 16.

**Ha művészi kivitelű
butort, zongorát**

akar venni, ne Marosvásárhelyre és tekintse meg a

SZÉKELY ÉS RÉTI

ERDELYRÉSZI BUTORGYÁR RÉSZV.-TÁRS. butortermelt
Asztalosok furniészükségeit legolcsóbban itt szerezhetik be

Oroszország konzulátust akar felállítani Bukarestben

(Bukarest, nov. 14. Az Uj Kelet tudósítójától.) Mantu, Romániának tiraspoli delegátusa, akinek Bukarestbe érkezéséről hirt adtunk, közölte a kormánnyal, hogy az orosz delegáció a kereskedelmi forgalom és az árucsera újrafelvételét kívánja és javasolta, hogy Oroszország e célból konzulátust állítson fel Bukarestben,

viszont Románia konzult nevezzen ki Moszkvába. Miután Oroszországban minden szocializálva van, a kereskedelmet is az állam bonyolítja le és így az árucsera közvetlenül a két állam között történne. Mantu a fővárosban marad és megvárja a Bánáthól csütörtökön hazaérkező miniszterelnök utasításait.

Összeomlott a hatszoros mérgezési vád

Nincs komoly bizonyíték özv. Szabó Vincéné ellen. Bukarestben vizsgálják meg Balázs Mihály belsőrészeit. Hivatalos nyilatkozat a nyomozásról

(Kolozsvár, november 14. Az Uj Kelet tudósítójától.) Ma fejezte be a kolozsvári rendőrség a vizsgálatot abban az erősen tulzott ügyben, melynek vádlottja özvegő Szabó Vincéné, akit vasárnap délelőtt tartóztattak le Kinizsi-utca 5. szám alatti lakásán. Szabóné ellen, aki szegényes külsejű asszony s arcán a bűnre való hajlamosságot nem lehet felfedezni, feljelentés érkezett, amely azzal vádolja, hogy a vele vadházasságban élő Balázs Mihály vasutast megmérgezte. A feljelentésre, melyet az elhunyt Balázs testvérbátyja tett, megindult a sugdosódás, melyekből aztán adatokat kovácsoltak a valóban zavaros múltú asszony ellen s azzal vádolták, hogy előző három férje: Bálint János, Molnár Béla és Szabó Vince is az ő keze által pusztult el, de megmérgezte anyósát és saját lányát is.

Ezekkel a hírekkel szemben dr. Pasca Octavian, a nyomozóosztály vezetője hivatalosan kijelentette az Uj Kelet munkatársának, hogy ezideig pozitív adatot nem sikerült találni, mely özvegő Szabó Vincéné bűnössége mellett bizonyítana. A vizsgálat folytatását az ügyészség vette át, a rendőrség pedig szélesebb körre terjesztette ki a nyomozást, melynek eredménye jelenleg a következő:

Szabó Vincéné bűnössége mellett szól a hivatalos boncolás, mely az elhalt Balázs Mihály belső részeiben mérgezési nyomokra bukkant. A gyomorban és a beleken tapasztalt elváltozásokat mégsem okvetlenül mérgezés okozta, mert a tabes dorsalis, melyben a gépész szenvedett, ugyanazokat a betegségi tüneteket okozza, mint a szóbajöhető öszilikiri gyökérből fött mérgezés. A kezelőorvosok által megállapított nagyfokú torokgyulladás az egyetlen szilárd pont, melyen a vád felépülhet, mert ez a gyulladás oly erősfokú volt, hogy csakis mérgezés eredménye lehetett. Azonkívül a hátge-

rincsorvadás nem okozhat hirtelen halált. Ezzel szemben azonban azt is megállapították, hogy Balázs luetikus agylágyulásban szenvedett, mely a hátgerincsorvadásal együtt egy hét alatt könnyen megölhette a beteget. Tekintettel arra, hogy az orvosi vélemények nem állítják határozottan, hogy alkaloid-mérgezés történt, az elhunyt beleit és géjét felküldték Bukarestbe vegyi analízisre s ennek eredménye fogja eldönteni özv. Szabó Vincéné sorsát.

A többi öt gyilkosságból egy szó sem igaz, vagy legalább is a legesekélyebb bizonyíték sincs rá az önkéntes tanúk ellenőrizhetetlen és ellentmondó vallomásain kívül. Szabóné állítólagos áldozatainak exhumálását épezték a rendőrség nem tartotta szükségesnek. Van még egy-két kisebb terhelő körülmény, amit a nyomozás figyelembe vehet. Letartóztatásakor az asszony szökést kísérelt meg s amikor elfogták, ötszáz lejjel meg akarta vesztegetni Pintea detektívét. Terhére rójják Szabónénak azt is, hogy nevelőleánya, akit tontos tanúnak tettek meg a titokzatos bűntügyben, váratlanul elutazott Kolozsvárról egy ismeretlen nő társaságában, amiből azt következtetik, hogy Szabónénak cinkosai is voltak.

Szabónét egyébként ma kikérték az ügyészség fogházából és ismét kihallgatták. Az asszony most is ártatlanságát hangoztatja. Kijelentette, hogy Balázs már súlyos beteg volt, amikor Alvincről hazajött s különben is régóta betegeskedett és a halálára minden órában számítani lehetett. Azt tagadja, hogy meg akarta volna kaparintani a gépész vagyonát, melyről különben is kiderült, hogy mindössze tízezer lejt tesz ki. Mindezek alapján a rendőrség az a vélemény alakult ki, hogy özvegő Szabó Vincéné a többi gyilkossági vádban okvetlenül, a legutóbbi gyanus halálesetben pedig valószínűleg szintén ártatlan.

Hallatlan visszaélések történtek a termelőszövetkezet felállítására körül is. Lehetetlen állapotot teremtettek az ugynevezett ideiglenes kisajátítások. A kényszerbérletet megszüntették, a paraszt nem meri bevetni a földjét, mert nem tudja, hogy tényleg birtokában marad-e, viszont a bérlő sem mer hozzányulni s így a földek parlagon maradnak.

Magyarország kiküldöttei Bukarestben

Bukarest, nov. 14. Pénteken érkezik a fővárosba egy magyar küldöttség Wodiáner meghatalmazott miniszter vezetésével. A delegáció a trianoni békeszerződésből származó függő kérdések megoldásáról és pénzügyi kérdésekről fog a kormánytal tárgyalni. A küldöttség hét tagból áll. Ma délelőtt a külügyminisztériumban Brătianu Vintila pénzügyminiszter és Duca külügyminiszter Giunannal, a hadikártalanítási osztály igazgatójával tanácskozott a Magyarország és Románia közötti vitás kártérítési ügyekről. A tanácskozás a jelzett magyar delegáció érkezésével áll kapcsolatban.

Nem hívják össze a birodalmi gyűlést

Berlin, november 14. Politikai körök nem tartják valószínűnek, hogy a birodalmi gyűlés most összeül, mert a jelenlegi belpolitikai helyzet erre egyáltalán nem alkalmas.

Berlin, november 14. A szociáldemokrata képviselők elnöksége elhatározta, hogy a birodalmi gyűlés pártvezérei konferenciáján kérni fogja a kancellárt, hagyjon fel a bajor ügyben eddig tanúsított passzív magatartásával a birodalom egysége érdekében, követelje a bajor nacionalista bandák feloszlását és a ruhrvidéki munkanélküliek segélyezésének folytatását.

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja

Felelős szerkesztő: Dr. Marton Ernő

Az Uj Kelet cikkeinek utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

Előfizetési árak: Egy hónapra 60 lei, negyedévre 170 lei félévre 320 lei, egész évre 620 lei.

Óromániában és külföldön az „Uj Kelet” részére kizárólag Rador Publicitate (București, Str. Gen. Berthelot 1.) hirdetési iroda vesz föl hirdetéseket.

— Tatarescu miniszter ötórán teán a kisebbségi vezetőkkel. Petala tábornok ma délután ötórán teát adott abból a célból, hogy Tatarescu miniszter megismerkedjen a kisebbségek vezetőivel. Az ötórán teára a zsidóság képviselőiben dr. Fischer Tivadar és Sebestyén Dávidot hívták meg. Sebestyén Dávid akadályozva volt megjelenésében és így csupán Fischer Tivadar dr. vett részt az összejövetelen. A magyarság részéről Ferencz József unitárius püspök, Nagy Károly református püspök, Beteg Miklós katolikus népszövetségi elnök, Gyárfás Elemér és Joxman Ödön, a katolikus státus vezető tagjai, Zombory lelkész és Trefán Leonárd ferencrendi tartományfőnök vett részt a teán, amelyen a város és vármegye képviselői is megjelentek. Az összejövetel végig a legfesztelebb hangulatban telt el, a miniszter sorra kereste fel az egyes asztalokat és minden egyes vendégével hosszabb barátságos eszmecserét folytatott. A miniszter csütörtök délelőtt fogadja a Zsidó Nemzeti Szövetség küldöttségét, amely dr. Fischer Tivadar vezetésével jelenik meg a kihallgatáson.

— A marosvásárhelyi zsidó iskola épületének felavatása. Marosvásárhelyi tudósítónk jelenti: Tegnap ment végbe ünnepélyes keretek között a marosvásárhelyi zsidó iskola épületének felavatása. A két hitközséget Schwarcz Antal és Mandl S. elnökök képviselték. Az avató beszédet Lövy Ferenc dr. főrabbi mondotta. A nagyhatású beszédében Lövy dr. rámutatott arra, hogy a vallásos törvény szerint: „Templomból szabad iskolát csinálni, de iskolából templomot nem.” (Or. Cháj. 153, 1.) „Mert — mondotta a főrabbi — alapelv, hogy a szentséget csak fokozni lehet, de csökkenteni nem” és így a zsidóság az iskolát a templom fölé emeli. Tényleg a zsidóság egész története azt bizonyítja, hogy a díszes, pazarberendezésű templomok soha sehol sem emelkedtek a zsidóság erejét, tudását, vallásosságát, hanem csakis a hivatásukat teljesítő iskolák. Ahol erős zsidó élet van, ott ritkán találunk remek zsinagógákat, de annál több ott a zsidó iskola. A zsidóság meg van győződve, hogy van hivatása és rendeltetése az emberiség háztartásában, melyet teljesíteni kell és ez nem csak a zsidóság, hanem az egész emberiség üdvére szolgál. A zsidóság hirdette először, hogy csak egyetlen egy Isten van. A zsidóság hirdette először, hogy az egész emberiség egy emberpártól származik, tehát minden ember egyenlő és testvére a másoknak. A zsidóság hirdette először: „Szeresd felebarátodat, mint tenmagadat.” A zsidóság adta a világnak a tizparancsolatot, a zsolnárokat, a bibliát. A zsidó iskolát e szent eszmék szemelőtt tartásával kell vezetni, hogy élet és iskola, hit és tudás, az ősi vallás és a modern eszmék összhangba legyenek és maradjanak. Csak az lehet méltó tanítója a zsidó iskolának, kinek élete és viselkedése mintaképül szolgálhat a rábizott ifjúságnak és ha az iskolát templomnak tekintjük, úgy a tanító papja legyen e szentélynek!

— Lloyd George felolvas Budapesten. Budapestről jelentik: Gróf Apponyi Albert Chicagóban találkozott Lloyd Georgeval és meghívta az angol államférfiut Budapestre nyilvános előadás tartására. Lloyd George tavasszal Közép- és Keleteurópában felolvasó körutat tesz és megígérte, hogy Budapestre is ellátogat.

— Román konzulátus Palesztinában. A román kormány a Credit Lyonnais jeruzsálemi fiókjának igazgatóját Gerassimót elsőosztályú román konzullá nevezte ki. Eddig a román ügyeket a jeruzsálemi spanyol konzul intézte.

Biharmegye közigazgatási bizottsága állást foglal a törvénytelen kinevezések ellen

Lázár Aurél képviselő visszaélésekkel vádolja az agrárbizottságot

(Nagyvárad, november 14. Az Uj Kelet tudósítójától.) A nagyváradi vármegyei közigazgatási bizottság ma tartotta rendes havi ülését. Az ülésen dr. Lázár Aurél nemzetgyűlési képviselő a törvénytelen tisztviselői kinevezések ügyében interpellált. Lázár képviselő felemlítette, hogy a belügyminiszter a tegdi járás főszolgabírójává Veres Béla volt községi jegyzőt nevezte ki, akinek *nincsen jogi képzése*. Lázár képviselő kéri a bizottságot, mondja ki, hogy fontosnak tartja Veres főszolgabíró kinevezésének megsemmisítését, mert a közigazgatás tisztessége csak úgy biztosítható, ha a törvénytelen kinevezések megszűnnek. Az indítványt a bizottság egyhangúlag elfogadta.

Ezután Horváth Endre volt szenátor a posta körüli anomáliákat tette szóvá és elmondotta, hogy egy Nagyváradról Nagyváradra feladott levelet négy hét alatt kézbesített ki a posta. Utána ismét Lázár Aurél képviselő beszélt és rámutatott arra, hogy a helytelen iskolapolitika miatt a megyében igen sok iskola maradt tanító nélkül. A kormány rendeletére legutóbb is harminckét tanítót bocsátottak el azon a címen, hogy még nem tudják az állam nyelvét. Így az iskolák tanító nélkül maradtak, ami *merénylet a kultúra ellen*, az elbocsátott tanítók pedig éheznek, ami viszont a *kormány barbarizmusának rovására* irandó. Ilyen viszonyok között az analfabétizmus és az alkoholizmus elleni küzdelem teljesen meddő marad.

A képviselő leszögezi még, hogy a földretortmot igazságtalanul hajtották végre, az egyes községek lakóit más és más elbírálásban részesítették.

TUNGSRAM

A legjobb villanykörte!
Mindenütt kapható!

— **Dr. Gámán József meghalt.** Dr. Gámán József, a kolozsvári kereskedelmi és iparkamara nyugalmazott főtitkára, akinek arcképét a napokban leplezték le, Budapesten meghalt. Tegnap temették. A kolozsvári kamara székházára kitétték a gyászlobogót, a családnak a kamara részvéttáviratot küldött.

— **A jasi egyetemen újra megkezdődtek a diákzavargások.** Bukarestből jelentik: Tegnap délután a jasi egyetemen újból megkezdődtek a diákzavargások. A boncteremben a zsidó hallgatók egy zsidó holttestet boncoltak, néhány zsidó diák pedig a tanároktól kapott anatómiai preparátumokkal foglalkozott. Ekkor a román joghallgatók egy csoportja lépett be a terembe és felszólította a zsidó tanulókat, hagyják el azonnal a termet. A támadók azonban nem várták meg, míg a hallgatók levetik boncköpenyeiket, hanem azonnal ütlegelni kezdték a zsidó diákokat és kiverték őket az egyetemről. A rendőrség azonnal a helyszínére sietett. A rendőrprefektus katonai osztagokkal állította helyre a rendet. Eközben Grossu rendőrbiztost Filipescu diák megütötte. A zsidó hallgatók közül heten megsebesültek. Több diákot letartóztattak, kihallgatásuk után azonban négyet szabadonbocsátottak. Csúpan Filipescu maradt fogva.

— **Betiltják a nagyvárad ortodox polgári iskolát.** Bukarestből jelentik: Az illetékes tanügyi hatóságok előterjesztést tettek a közoktatási miniszternek arra, hogy a nagyvárad ortodox polgári fiú- és leányiskolát működésében szüntesse be. A növendékeket a zsidó liceum venné át. Az elemi fiú- és leányiskola megmaradását az állami rendelkezések szigorú betartásától tették függővé. Az előterjesztésnek az a megdöbbentő indoklása, hogy az ort. rabbik vallási szempontból ugys ellenzik, hogy ort. hitk közpiskolákat tartsanak fenn. Ez az indoklás annál súlyosabb, mert ortodox papjainkra való hivatkozással kívánja egy zsidó iskola beszüntetését. Ha tény is az, hogy az ortodoxia eddigi hivatalos foruma nem exponálta magát a zsidó gyermekek neveléséért, ez a lehetetlen indoklás teljesen ellenkezik az ortodoxia felfogásával mely a világi nevelését a tóra szellemének hű megmegőrzésével akarja összeegyeztetni.

— **A piaci árusok ügye.** Megírtuk, hogy a kolozsvári piaci árusok küldöttségben járultak Muresan prefektus elé a bódéknak a Széchényiterről való elhelyezése ügyében. A piaci árusok ügye egyébként a mai napon a városi tanácsülésen új mederbe terelődött. A Szentpéter-téri hely bódék elhelyezése céljaira egyébként másrészből is akadályokba ütközött. Ez a térség ugyanis nem köztulajdon, hanem Kovács Bálint malomtulajdonosé, aki a tanácsnál már is tiltakozott az áthelyezés ellen s kijelentette, hogy amennyiben ez megtörténik, a helypénzeket ő fogja beszédni. A piac áthelyezésének ügyében a városi tanács tehát kénytelen volt más megoldáshoz folyamodni. A tanács a piac áthelyezésének ügyét úgy gondolja megoldani, hogy azt az Óvárba, a postaépület mögötti térségen helyezi el. Jelenleg itt van a baromfipiac s szomszédságában nagyon jól megférnének a többi piaci árusok. A terv azonnali keresztülvitelének csak az az akadálya, hogy a tér december végéig bérbe van adva az Erdélyi Tűzforgalmi Rt.-nek, amely ott tűzifarakóhelyet létesített. A piac áthelyezésének keresztülvitele tehát a legjobb esetben is csak a jövő év elején fog megtörténni.

— **Nem adnak közvetlen vasuti jegyet Csehszlovákia és Németország között.** Prágából jelentik: A valutáris viszonyokra való tekintettel Csehszlovákia és Németország között azonnali hatállyal beszüntették a közvetlen menetjegyek kiadását. A jegyeket csak a csehszlovák határállomásig adják ki. Ott egy új vasuti jegyet kell váltani. Csehszlovákia felé való utazás esetén a német vasuti pénztírák is csak a német határállomásig adnak ki jegyeket.

— **Jótekonysági adományokból új diákotthont építenek Bukarestben.** Bukarestből jelentik: Anghelescu közoktatásiügyi miniszter elhatározta, hogy a fővárosban több ezer diák számára megfelelő diákotthont fog építtetni. Az otthont a Dambovitza partján a botanikus-kert mellett fogják felépíteni és az építés már tavasszal megkezdődik. A szükséges anyagi eszközöket a miniszter a közjótekonyság igénybevételével kívánja összehozni, elsősorban a pénzintézetekre és a kulturális intézményekre számítanak.

— **Marosvásárhely írói Kolozsváron.** Vasárnap délelőtt az irodalmi olimpiász második matinéján Marosvásárhely íróival fog megismerkedni Kolozsvár közönsége. A résztvevő marosvásárhelyi írók a következő műsört állították össze: 1. Osváth Kálmán: Regénytéma (konferansz). 2. Dékániné Máthé Mariska: Versek. 3. Antalfy Endre: Páris asszonyai, London férfiai. 4. Szász Károly: Versek. 5. Molter Károly: Gondolat-börze. 6. Antalfy Endre: Gyöngyök keletről. 7. Balogh Endre: Azután (novella). 8. Berde Mária: Versek. 9. Osergő Tamás: Mese. 10. Tompa László: Versek. 11. Szini Lajos: Humoreszk. 12. Osváth Kálmán: Jóvátétel (konferansz).

— **Félmilliárd a kolozsváriak jövedelme — az adóívek szerint.** A kolozsvári pénzügyigazgatóság az adóösszeírások eredményéről szóló kimutatást tájékoztatóul megküldte a városi tanács pénzügyi osztályhoz is. A kimutatás szerint Kolozsvár polgárainak különböző címeken évenként közel félmilliárd jövedelmük van. A pénzügyigazgatóság becslése szerint a Kolozsvár határában lévő földek évi hozama 3,969,033 lejt tesz ki, a házak és különböző épületek évi jövedelme 58,901,566 lejre rug. A pénzügyigazgatóság közgeinek véleménye szerint a legjobb sorsuk a kereskedőknek van, mert ezek évenként 264,578,100 lejt keresnek. Az iparosok, az intellektuelek helyzete már sokkal rosszabb, mert ezek évi bevétele csak 89,535,500 lejt tesz ki. Végeredményben tehát Kolozsvár polgárainak évi bevétele 416,984,199 lej. Természetesen ebből a jövedelemből a kincstár és a város magának jelentékeny részt követel.

— **Uj bankjegyszállítmány Romániának.** Bukarestből jelentik: Tegnap Konstancába érkezett egy újabb pénzzállítmány, amelyet a Banca Nationala rendelt Franciaországból. A szállítmányt katonai kísérettel Bukarestbe vittek.

— **Botránycsinálásért elítélték Budaváry Lászlót.** Budapestről jelentik: Még május 9-én történt, hogy Buturescu-Budaváry László volt nemzetgyűlési képviselő a nyugati pályaudvaron egy már indulóban levő vonatra akart felszállni, de a vasuti személyzet ebben megátolta. Budaváryt, aki botrányt csapott, Mészáros detektívfelügyelő leigazoltatta és a peronról elvezette. Emiatt a képviselő és Mészáros között heves jelenet fejlődött ki, mely miatt Budaváry és Mészáros kölcsönösen feljelentették egymást. Az ügyben, melyben Budaváryt a vádlott, tegnap ítélezett Héczey rendőrkapitány, aki Budaváryt botrány okozásáért hatvan-ezer korona pénzbírságra ítélte.

— **A skarlátjárvány.** A városi főorvosi hivatal közli: Felkéretnek az összes magánorvosok, szülők, munkaadók és Kolozsvár város valamennyi polgára, hogy az egészségügyi törvény 48. szakasza értelmében jelentsék be írásban, vagy szóbelileg az összes tudomásukra jutott skarlát esetet Kolozsvár város egészségügyi hivatalának (Calea Victoriei 42). Aki a bejelentést elmulasztja, azt az egészségügyi törvény 65. szakasza szerint 1000—5000 lej pénzbüntetéssel sújtják. Szigorúan figyelmeztetjük az orvosokat, szülőket és bérkocsisokat, hogy a skarlátbetegyek elszállítását kizárólag a járványkórház kocsiján szabad eszközölni. Az izolálás miatti elszállítás díjmentes. Azok, akik más kocsival szállítják be betegeiket, 1000—5000 lei büntetést fizetnek.

— **Megmarad a cenzura Beszarábiában.** Bukarestből jelentik: Inculetz beszarábiai miniszter kijelentette, hogy bár a beszarábiai katonai főparancsnokság a mai nappal megszűnik, a cenzura és ostromállapot továbbra is érvényben marad.

— **Két villamos összeütközött.** Bukarestből jelentik: Kisenében két villamos összeütközött. Egy rendőr meghalt, tíz utas súlyosan megsebesült.

— **Szatmár polgármestere a rekvirálások ellen.** Szatmárról jelentik: A város közigazgatási bizottságának ülésén Ferencz Ágoston polgármester jelentést tett arról, hogy a polgárság körében nagy nyugtalanságot és elégedetlenséget idézett elő a minisztartanácsnak az a határozata, amely a határvárosokban feltámasztja a lakásrekvirálások rendszerét. Soha annyi felebbezés és panasz nem érkezett, mint mostanában. A polgármester indítványára elhatározták, hogy előterjesztéssel fognak élni Bukarestben a rekvirálások megszüntetése ügyében.

* Száraz nyárfa (pékeknek kiválóan alkalmas) ölenként 800 lejért kapható hazaszállítva Janovitz Vilmos tűzifarakatárában, Str. Enescu (Gyufagyár-u.) Telefon 127 és 918.

— **Az Uj Kelet előfizetőihez.** Vidéki előfizetőinktől gyakran érkezik hozzánk a panasz, hogy az Uj Kelet postai kézbesítése körül zavarok vannak és a lapok nem érkeznek rendszeresen. A kiadóhivatal minden egyes esetben utánajárt a panaszoknak és megállapította, hogy a zavarok oka nem a központban van, ahonnan a lapok mindig pontosan mennek szét. Valószínűleg a vidéki postahivatalokban, vagy a közbeeső mozgó-átrakásoknál történnek a mulasztások, sőt bizonyos helyeken ezáltal károsan süllyesztik az Uj Keletet. Kérjük olvasóinkat, hogy minden egyes esetben, ha nem érkezik rendszeresen a lap, emeljenek panaszt az ottani postahivatalnál és egyben okvetlenül értesítsék kiadóhivatalunkat is, hogy eljárassunk a postaigazgatóságnál és mozgópostafőnökségnél, amely hivatalok minden egyes esetben a legszigorúbb vizsgálatot indítják a pontatlanság okának kiderítésére.

— **Vasvillával fogadták a tűzoltókat.** Keddről szerdára virradó éjjel a Mező-utca 7. szám alatt tűz ütött ki. Pojar Jakab gazdálkodó istállója gyulladt meg. A tulajdonos azonnal intézkedett, hogy értesítsék a tűzoltókat, akik csak két órai késéssel kapták meg a jelzést, az örtoronyból pedig a nagy köd miatt nem vehették észre a tüzet. A központ nem kapcsolta a tűzoltóságot s így az istálló porig égett. A tűz áterjedt Kopár Jakab magtára is s a tűzoltók még mindig nem érkeztek meg a helyszínére. A környékbeliek hatalmas tömegekben rohantak segítségre. A tüzet azonban nem sikerült lokalizálni s a Pojar Jakab magtára, hét szekér szénája és istállója az emberek százainak szemeláttára égett porrá. A tömeg azt hitte, hogy a tűzoltók hanyagsága okozta a tűz elterjedését s midőn a tűzoltók végre megjelentek, a felháborodott tömeg vasvillákkal támadta meg őket. A rendőrség emberei kellett hogy közbelépjenek, mert ellenkező esetben a tömeg meglincselte volna a kötelességtudó tűzoltókat, akiknek háromnegyed órai megfeszített munka után sikerült is a tüzet lokalizálni. A kár meghaladja a 100.000 lejt. A tűzoltók beadványt intéztek a városi tanácshoz s kérték annak megállapítását, hogy mi okozta a tűzvész késői jelzését. A rendőrség is megindította a nyomozást annak megállapítására, hogy mi okozta a tűz keletkezését. Hír szerint gyújtogatás történt, mely több Pojarra haragudó cigány bosszúja.

— **Egy bécsi egyetemi tanár megbukott az argentinai egyetemen.** Dr. Salomon Hugó bécsi gyomorspecialista néhány esztendővel ezeőtt Argentínában, Buenos-Airesben telepedett le. Salomonnak igen jó neve volt orvosi szakkörökben. Több könyve jelent meg, a szaklapok állandóan közölték cikkeit és orvosi gyakorlata is kiterjedt volt. A buenos-airesi orvosok nem jó szemmel nézték a híres specialista jövetelét. Még mielőtt kikötött az a hajó Argentínában, amelyen Salomon utazott, heves harcot indítottak ellene. Az, hogy valaki Európában doktori kalapot szerzett, — ezt hangoztatták abban a tiltakozásban, a melyet az összes argentinai orvosok aláírtak — még nem jelenti azt, hogy Argentínában is folytathatja hivatását. Ha valaki itt orvos akar lenni, annak itt is kell a vizsgáit letenni. Ennek következtében azt kívánjuk, hogy dr. Salomon Hugónak csak akkor adják meg az engedelmet orvosi gyakorlatának folytatására, ha az itteni egyetemen annak rendje-módja szerint a vizsgákat letette. Akármilyen hihetetlennek is lássák, a híres orvosnak nem engedték meg az orvosi gyakorlat folytatását. A hatóságok felszólították, hogy ne merjen senkit gyógyítani mindaddig, míg az argentinai egyetemen a doktorátust meg nem szerezte. Dr. Salomon Hugó, aki több európai nyelvet beszél jelentkezett az egyetemen s azt mondta, hajlandó az összes vizsgákat letenni. Az egyetemi tanács vizsgálóbizottságot küldött ki, amelynek Salomon tudását kellett lemérni. Ez a bizottság úgy találta, hogy dr. Salomon Hugó, aki Németországban szerezte meg a doktori oklevelet és a bécsi egyetemen lett rendkívüli tanár, nem méltó arra, hogy címei közé az argentinai doktorátust is beiktassa. Szóval megbuktatták a bécsi professzort. Hogy milyen tantárgyból „hasalt el” a kiváló specialista, arról a szükséges buenos-airesi távirat még nem számolt be.

* Legjobb írógépek Lepagenál Cluj.

* Ha gummi-övszert vásárolunk, ne fogadjunk el mást, csak „Ollá“-t.

* Kirándulásnál nélkülözhetetlen a Diana sósórszesz, izmaink legjobb ápolója. Ügyeljünk a Diana névre.

KÖZGAZDASÁG

Új iparfejlesztési törvényt követel a kamara

Akció a kényszerült munkaszüneteltetések ellen

(Kolozsvár, nov. 14. Az Új Kelet tudósí tójától.) A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara a háborút követő időben most adta ki második évi jelentését. Az 1922. évről szóló jelentés az általános részen kívül foglalkozik a terület közgazdasági életének minden fontos ágazatával. A mezőgazdaság, a fogyasztási szövetkezet, az állatbiztosító-szövetkezet, a tejszövetkezet, az állatkereskedelem, a tojáskereskedelem, a gabonakereskedelem, a szőlőtermés, a bányászat, a földgáz, a kereskedelmi szakoktatás, a különböző iparok, a pénz és hitelügyek, a biztosítási ügy, a közlekedésügy, és az építés témái ölelik fel a jelentés anyagát. Az általános részből a következők érdemlik meg nagyobb körök figyelmét.

A jelentés követeli mindenekelőtt egy országos statisztikai hivatal felállítását. Csak ilyen módon lehetne áttekinthető képet alkotni az ország közgazdasági állapotáról.

Vámpolitikánk helyes irányítására és kormányzatunk pontos tájékoztatására — mondja a jelentés — szükségesnek mutatkozik olyan intézmény kreálása, melynek kizárólagos feladata legyen a hazai és külföldi termelési adatok gyűjtése, a vámok nemzetközi vonatkozásában való tanulmányozása, hogy a kormány- nak akár a hazai vámtételek módosítása, akár külkereskedelmi szerződések kötésekor, megbízható és pontos adatszolgáltatás állhasson rendelkezésre minden irányban. Ily intézmény „Vámpolitikai Központ” címen Ausztriában, Csehszlovákiában és Magyarországon, az ottani kormányok támogatásával már évek óta működnek és munkásságuk közhasznú. Hasonló alakulatban, vagy kizárólag állami intézményként, hazánkban is életre lenne hívandó ilyen intézmény.

Külkereskedelmi politikánk irányításánál csak hasznos és széles körben megnyugtató hatású lenne, ha az ország gazdasági közvéleményének és elsősorban a hazai kereskedelmi és iparkamaráknak nézetei minden alkalommal, amidőn valamely külállammal kereskedelmi

szerződésre kerül a sor, előzetesen a kormány részéről meghallgattatnának. Szükségesnek látszik továbbá olyan új iparfejlesztési törvény alkotása, mely könnyen ellenőrizhető feltételek mellett bizonyos kategóriába eső gyári vállalatok alakítását, a jelenlegi állami kedvezményeken túlmenően, gépi berendezések és pénzsegély nyújtásával támogatná.

Ilyen iparfejlesztési törvény kreálása különösen jó hatású lenne a hazai tőkével működő életképes kis- és középiparnak gyáriparrá fejlesztése körül.

Hazai gyáriparunk a legkülönbözőbb ágazatokban megszorodott. Ámde azok vezetéséhez szükséges technikai vezetőkben és szakmunkásokban több esetben, a hazai belterületben nincs egyáltalán, vagy nem elegendő mennyiségű munkás. Vállalataink e hiányon a külföldről importált szakerőkkel segítenek. Ezeknek itt tartása nemcsak az új vállalatok fennmaradását teszi lehetővé, de azzal is szolgálatot tesznek a hazai iparnak, hogy az idevaló és gyakorlatlan munkaerőt is kiképezik. Ennélfogva gazdasági és célszerűségi okok azt diktálnak, hogy hatóságaink ne gördítsenek akadályokat a külföldi szükséges szakmunkások beutazása és itt tartózkodása elé.

A kereskedelem terén sok zavart és akadályt okoz az, hogy az ország belterületén többféle kereskedelmi jog van hatályban és hogy a váltótörvény és jogszokások is eltérők.

Az unifikálás terén célszerű intézkedés volna, ha a közgazdasági vonatkozású törvénykezés terén megteremtődne az egységesség. Kívánságunk: egységes és modern kereskedelmi törvény, liberális védjegy, áruminta és szabadalmi törvény, továbbá a hágai nemzetközi váltótörvény elfogadása és életbeléptetése.

A hazai ipart és kereskedelmet egyaránt sújtja a hatóságok részéről sűrűn elrendelt, de nem indokolt kényszerű munkaszüneteltetések. A törvény szabályozza a napokat, melyeken az ipari munkának szünetelni kell, a nyílt bolti helyiségek bezárandók. A kamara nemcsak örömmel fogadta volt a kormánynak ide vonatkozó rendelkezését, hanem sietett körlevélben a hatóságokat külön is figyelmeztetni és kérni, hogy indokolatlanul elrendelt munkaszüneteltetésekkel ne zavarják, illetve akasszák meg a termelő munkát.

A hatóságok — a törvénnyel ellentétben — egyre-másra adnak ki korlátozó rendelkezéseket, minek következtében a sérelmet szenvedő érdekelték panasza a kamara kénytelen mindegyre a hatóságoknál a kényszerű munkaszüneteltetések beszüntetése miatt inter-venálni.

Nagyarányu buzakivitt terveznek. Bukarestből jelentik: A „Plutus” értesülése szerint mezőgazdasági körökben azzal a tervvel foglalkoznak, hogy a kormány járuljon hozzá mintegy 500.000 vagon buza kiviteléhez. Az

130 cm széles angol gyapjuszövetek Lei 125.—
1-a kelengyevászon Lei 36.—
75 cm széles 1-a tenniszflanell Lei 35.—
75 cm széles divatcsíkos bluzflanellek Lei 35.—

Velourok, kabát-, kosztüm- és ruhaszövetek, kabátplúsok, kabátbélések, selymek és flannellek óriási választékban. — A kitűnő „Éva” vásznak egyedüli gyári lerakata.

HELLER, WEISZ ÉS MOLNÁR

cégnél, Cluj-Kolozsvár, Calea Regele Ferdinand (v. Wesselényi M.-u.) 6. szám

Raktárra érkeztek kávéházi és vendéglői felszerelések:

Duplaerős teáscsésze 20.—, duplaerős moccacsésze 18.—, duplaerős tányér 16.— stb.

★
Vizespohár
3.—

★
Borospohár
2.50

FISCHER

Cluj, Piata Unirei 12. szám

OSRAM

NITRA

OSRAM
NITRA

A
 látóképességet
 és sebességet
 fokozza
 a bő
 világítás

OSRAM
felirást kell a villanykörte látnunk

idei termés ugyan gyenge, mindamellett bőven fedezi a belföldi szükségletet és körülbelül 150.000 vagon felesleg is marad. Ezenkívül a tavalyi termésből megmaradt mintegy 50.000 vagon buza. Ezért a termelők azt óhajtják, hogy ha a kormánynak aggodalmái vannak a belföldi ellátást illetően, úgy engedjék meg az elmúlt évből visszamaradt 50.000 vagon buza kivitelét, a folyó évi felesleg tartaléként maradjon. A „Plutus” ezzel kapcsolatban jelenti, hogy a földművelésügyi minisztert már meg is nyerték ennek az eszmének és azt hiszik, hogy ily nagymennyiségű gabona kivitele emelni fogja a lejt. Viszont az az aggodalom merül fel, hogy belöldön emelkedne a gabonakivitel folytán a kenyér ára. Az érdekelt körök oly javaslatot terjesztenek a kormánynak, hogy a kenyér árát a munkások, fixfizetéssel és köztisztviselők számára maximálják, a többi kategória pedig napiáron vásárolhasson.

A mai valutapiac

A nyugati devizák ellanyhulása ma is tartott. Zürichben a lej 2:92:50-en állott, de a többi valuta relációjában már harmas paritásnak felel meg. A további lejjavulás a mai napon zárásig tartott. A forgalomban a következő jegyzések voltak: osztrák korona 368—370, magyar belföldi korona 135—140, cseh korona 544—548, svájci frank 33:30—33:40, francia frank 10:55—10:60, font sterling 835—940, dollár 190—191, olasz lira 835—840. Dinárban lényeges javulás nem volt.

November 14-én 100 lejért fizettek Kolozsvárt:

8800—9000 külf. magyar koronát,
13500—14000 belf. magyar koronát,
0:110:8—0:110:9 font sterlinget,
10:45—10:65 francia frankot,
2:66—2:88 svájci frankot,
0:47:60—0:47:70 dollárt,
8:35—8:40 olasz lírát,
36800—36700 osztrák koronát,
16:92—17:20 cseh koronát.

Valutapiac november 14-én:

Bukarest. Devizák: Páris 1048, London 832, Newyork 190, Róma 840, Zürich 33:60, Prága 550, Bécs 28:50, Budapest 90, Varsó 125.

Bukarest. Valuták: Napoleon 740, márká —, leva 131, török lira 120, font sterling 800, francia frank 1080, svájci frank 34:00, olasz lira 830, drachma 330, dinár 230, dollár 193, lengyel márká 140, osztr. korona 28, magyar korona 80, cseh korona 530.

Zürich. Nyitás—Zárás: Newyork 569:5—576, London 2491—2490, Páris 31:75—31:55, Milano 2482:5—2480, Prága 1643—1644, Budapest 302:5—302:5, Belgrád 657:5—655, Bukarest 292:5—292:5, Varsó 3—3, Bécs 80—80, Berlin 175.

A vendéglősszindikátus szervezkedése. Tordáról jelentik: A vendéglősszindikátus ma tartotta alakuló ülését. Az ülésen a kolozsvári szindikátust Tufli Richárd, a vendéglős ipartársulat elnöke, Tury Elemér, az ipartársulat főtítkára és a szindikátus néhány választmányi tagja képviselték.

Csökkent a bankjegyforgalom. Bukarestből jelentik: A Banca Nationala legutóbbi helyzetjelentése szerint a bankjegyforgalom október 20-án 28 millióval csökkent, amennyiben a forgalom 17 milliárd 653 millióra rugott. Itt említhetjük meg, hogy a pénzügyminiszter közölte az adóhivatalokkal, hogy kötelesek a rongyos és használt pénzt is elfogadni. Ezeket a pénzjegyeket a Banca Nationala beváltani tartozik.

Megváltoztatják a kereskedelmi kamarák alaptörvényét. Bukarestből jelentik: Tudvalevő, hogy a kereskedelmi kamarákra vonatkozó regáti törvény még 1886-ból származik. Azóta az egész gazdasági élet hatalmas változásokon ment keresztül és ezért Constantinescu Tancred ipari és kereskedelemügyi miniszter a kereskedelmi kamarák alaptörvényén is változtatni akar. A miniszter bizottságot küldött ki a módosító törvénytervezet megalkotására. A bizottság tagjai: Staicovici bukaresti kamarai főtítkár, Sanielevici, a kisenévi

kamara elnöke, Georgescu, a konstanzi kamarai elnöke és Panaitescu, a galaci kamarai elnöke. A bizottságban Erdély és Bánát érdekeit Kolozsvár, Nagyvárad és Temesvár kamarai titkárai képviselik. Rajtuk kívül Osernovitz, Jasi és Ploesti kamarái is egy-egy kiküldötttel szerepelnek a törvénymódosító bizottságban.

Rotschild-pénz a német birodalmi vasutaknak. Bécsből jelentik nekünk: Röviddel a berlini és müncheni antiszemita zavargások előtt Bronner ismert pénzügyi tekintély Londonban járt abból a célból, hogy a német birodalmi vasutak rendbehozása és fejlesztése céljából nagyobb angol kölcsönt szerezzen. Bronnernek személyes összeköttetéseivel sikerült a Rotschild-csoportot és Schiff hies bankárt négy millió font sterlingnyi kölcsön folyósítására megnyernie. Bronner egyúttal felhatalmazást kapott arra, hogy a birodalmi vasutak javára megszavazott kölcsön részletei fölött tetszése szerint rendelkezhesen.

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

Carmen. A Magyar Színházban ebben a szezonban és az operatársulat két új tagjával, Vajdával és Kelmaival tegnap játszották először Bizet nagy operáját. Az előadás nagyon győze volt. Az egyébként elsőrangú Vajda némi indiszonáltsággal küzdött és Kelmai egyszerű szopránja se tudott kellően érvényesülni a Carmen alt szerepében. A kórus minden kritikán aluli volt. Az előadás kiemelkedő pontja csak Sugár volt a torreador szerepében és Neményi Lili, aki az egyik kártyavető leányt énekelte nagyon szépen. Mikaela szerepét Kolbai Ildikó énekelte. Jó volt.

A ROMÁN OPERA HETI MŰSORA

Péntek: Sába királynője. (Először.)

A MAGYAR SZÍNHÁZ HETI MŰSORA

Csütörtök: A diadalmasszony.

Péntek: Tangókirálynő.

Szombat délután 3 órakor: Gül baba.

Este 8 órakor: A trónörökös.

Vasárnap d. e. fél 11-kor: Az erdélyi írók olimpiásának második napja. Marosvásárhelyi írói.

Délután 3 órakor: A makrancos hölgy.

Este 8 órakor: Mágus Miska.

Hétfő: A trónörökös.

MOZGÓK MŰSORA

Select-mozgó (v. Egyetem-mozgó): Csütörtök, november 15-én Ilona. Magyar tárgyú film. Nagyszabású dráma 5 felvonásban. Főszerepben Arnold Korff és Lya Putti. A szerepeket magyar népviseletben játsszák. A gróf szerelmi kudarca a polgárleánnyal szemben. A magyar mágusok jellegzetes gondolkodása és életmódja.

Uránia-mozgó: Csütörtök, november 15-én, Sámson gyermekei. Szenzációs akrobatadráma hat felvonásban. Főszerepben Luciano Albertini, Linda Arnold és Patata Albertini. A legszenzációsabb Sámson-film! Amit Sámson s két gyermeke ezen a tilmen végez, az páratlanul áll az atlétika terén.

Apoló-mozgó: Csütörtök, november 15-én: George Bully. Óriási detektívdráma 5 felvonásban. Főszerepben a páratlan Stuart Webbs. A világhírű amerikai detektív legbravurosabb kalandjában. A hekusok királya.

RÓTH cipész

CLUJ,
Str. St. O. Iosif

volt Széputca

SPORT

A központi labdarúgószaksztály vezetője lemondott. Bukarestből jelentik: Gebauer Mario szakosztályi elnök és titkára Breyer Lázár, az elmaradt jugoszláv-román mérkőzés miatti debattálások folytán tisztaságukról lemondtak.

Országos birkózóverseny Aradon. Aradról jelentik: December 2-án országos birkózóverseny lesz a Vulturul rendezésében a szokásos öt súlycsoportban. Nevezési hatánap november 29-ig Juhász Attila címén (Arad, Str. Bálint 12).

Hazaérkezett az Universitatea. A szép eredménnyel végződött tura után hazatérő egyetemi csapat utközben Zágráb legerősebb csapatával a Hask-kal mérkőzött, melytől 2:1 (2:1) arányban vereséget szenvedett. A játék alatt az U. volt fölényben, támadásait azonban balszerencse kísérte. Zágráb után a csapat a Romániához csatolt Zsombolyán játszott a zsombolyai S. Egyesülettel s azt 1:0 (0:0) arányban győzte le. A kolozsvári csapat utközben több meghívást kapott, azonban mivel a játékosok fizikai és a csapat anyagi ereje teljesen kimerült a propagandajellegű túrán, a meghívásokat részben nem fogadhatták el. A kolozsvári szövetség és sportegyletek bankett keretében fogják tünnepleni Universitátat.

Kolozsvár—Temesvár mérkőzése. A temesvári kerület a multkoriban elmaradt városközi mérkőzés terminusát vasárnapra akarja kitűzni. Táviratára a kolozsvári szövetség még nem válaszolt, mert vasárnapra a Kolozsvár—Csernovitz közötti Károly-kupa-meccs van kitűzve. Valószínűbb, hogy vasárnap a csernovitziakkal küzdenek Kolozsvár válogatottai.

Wetzer visszajött Romániába. Temesvárról jelentik: A bukaresti rendelkezésre kiutasított Wetzert visszahívták s újra játszik az Unireában.

Nyomdafesték Wicke Berlin
Lepagenál Cluj. Kérjen árjegyzéket

Vágott és vágatlan tűzfát
vagon, ől- és mázstételekben, ugyancsak meszet, cementet és gipszet
legolcsóbban szállít a
Calciit Művek R. T. Cluj
Str. Dragalina (v. Fellegvári-ut) 9. Telefon interurban 11-06
Egy m³ oltott mész 400 lej

GOWAG
KÖZKERESÉTI TÁRSASÁG
Goldstein, Wald és Glasner Cluj

Str. Vladimirescu
(v. Mikes Kelemen-utca) 27. szám alatt
Telefon 519

Gőz-, gáz-,
vizvezeték- és csatornázási berendezések
valamint műszaki cikkek
állandó nagy raktára.
Complete fűdősobaberendezések
jutányosan kaphatók

Hölgyek! A Höfer-féle

2. számú bőrpör fehér, rózsaszín és krémszínben a legjobb arcápoló. Izzadságnál, kiütéseknél a Höfer 3. sz. szalicilos bőrpörát használja.

Mégis csak CZINK fest, tisztít vegyileg legszebben, legolcsóbban Cluj

EGÉSZ LAKBERENDEZÉSEKET, RÉGISÉGEKET ÉS ZONGORÁKAT, ÉKSZEREKET VESZÉK, ELADOK

★ STERNBERG J. ★

ORADEA-MARE
PIAȚA UNIRII

APROHÍRDETÉSEK

Aprohírdetések egyszeri közlési díja szavanként 2 lei. A tagadott betűvel szedett szavak 3 lei. Legkisebb aprohírdetés díja — 10 szög — 20 lei. Jelleges hirdetésekre semminemű felvilágosítást nem adunk. A beérkező ajánlatok helyi hirdetéseknek a kiadóhivatalban vehetők át, vidékiek a kívánt címre továbbíthatnak. Erre a célra a hirdetés díjor kívül 2 lei 60 bani helyegköltség fizetendő.

Keresek különbejáratu butorozott szobát lehetőleg fürdőhasználattal. Címet a kiadóba kérek „Jól fizetek” jelige alatt. 6511

Receszövönő kerestetik. Cím a kiadóban. 6510

Butor! Legolcsóbb bevásárlási forrás. **Klein Izsák**, Unió-u. 21. 1581

Zsák

Zsineg

Kötél

HAVAS DEZSŐ
Timișoara

Kereskedelmi és ipari nyomtatványokat:

körleveleket

cégkártyát

levélpapirost

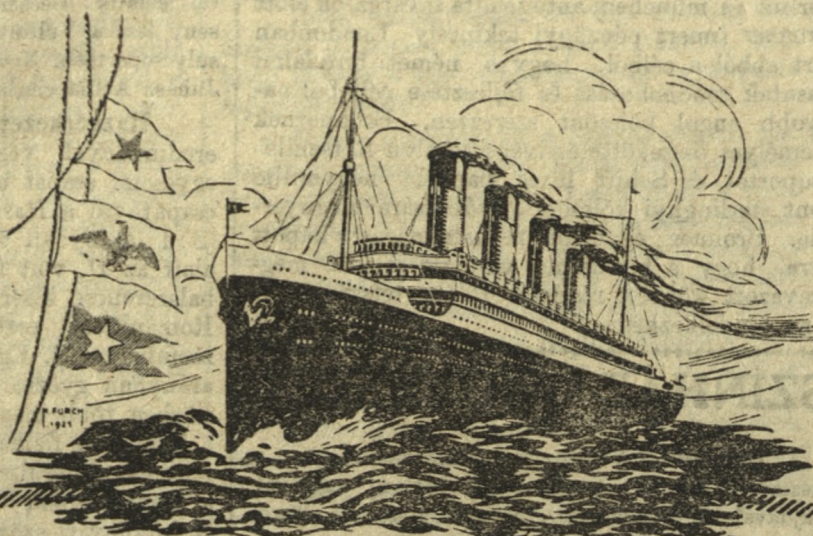
számlát

legolcsóbb árban feltűnően elegáns kivitelben készíti a Kadima-nyomda Rt.

Előtrásos
hitelesített űrmértékeket gyárt

GRÜNWALD JAKAB

bádorgárüzeme, Cluj-Kolozsvár,
Piata M. Viteazul (Széchenyi-t.) 13

KÖZVETLEN ÚTVONALAK
BUKAREST - TEMESVÁR - NAGYVÁRAD ÉS HALMITÓL.

**Hamburg-
Bréma-
Antwerpen-
Cherbourg**

**Amerika-
Kanada-
Argentína-
Braziliába**

KERESZTÜL
A VILÁG LEGHIRESEBB GÖZHAJÓIN

HETENKINT 3 - SZORI HAJÓINDULÁSSAL
AMERIKA ÉS KANADÁBA

GYORS, KÉNYELMES ÉS BIZTOS. A 2 ÉS 3 OSZTALY BERENDEZÉSE
2-4 VAGY 6 SZEMÉLYES, KÜLÖN KABINJAIVAL FELÜLMULHATATLAN.
ELSŐRENDŰ NÉMET KONYHA ÉS KISZOLGÁLÁS.

PROSPECTUST ÉS HAJÓMENETRENDET INGYEN ÉS BERMENTVE KÜLD

N. BRÜCK & CO

BUKAREST
/TRADA /ARINDAR № 12

★ TIMIȘOARA - JU/EF/TADT
/TR. L. BRATIANU /HERRENGA/ E/MEB

ROMÁNIA LEGNAGYOBB HAJÓÜGYNÖKSÉGE
DIJTALAN FELVILÁGOSÍTÁS ÚTLEVÉL- ÉS VIZUMÜGYEKBE.
LEVELEZÉS MINDEN NYELVEN - IRJATOK AZONNAL!

Gyermekjátékokban, karácsonyfadíszekben

legnagyobb nagybani eladási raktár

Karácsonyi
gyermekjátékiállítás
november 20-án
nyílik meg feltűnő
olcsó árak
mellett

Eisenstädter Fülöp és Társa

CLUJ

Strada Regina Maria
(v. Deák Ferenc-
utca) 13. szám
alatt

Magas kalóriájú
lupényi kőszén, kokszot, sziléziai szalonszenet
és speciális mosott kovácsszenet

valamint belföldi középkalóriájú szeneket azonnal szállít üzemek és szénnyagkereskedők részére

FERROCARBON

SZÉNKERESKEDELMI TÁRSASÁG TIMIȘOARA, AGRÁRPALÓTA, TELEFONSZ.: 9.

Sziléziai és belföldi bányák kizárólagos képviselői.

Fiók: Cluj, C. Reg. Ferdinand 70

Expozitúra: Petroseni, Kattowitz

Rothmann Márton

szabókellékek és Cluj, str. Matia (v. Mátyás kir.-utca) 2. sz.
rövidáru raktára. Eladás nagyban és kicsinyben. Vidékimegrendeléseket postán eszköz.

Kadima Nyomda- és Kiadóvállalat R.-T. nyomása Cluj, str. Baron L. Pop (volt Brassay-utca) 13 sz.án.

Irógépek

és kellékek állandóan nagy választékban. javításokat legolcsóbban vállalok.
Finkler Antal Cluj, P. Mihai Viteazul (v. Széchenyi-tér) 40. sz. Telefon 493.

Arcodon ha sok a
Mi eszer

Kaiser-Borax

Ez ellen biztos szer

Kalapsomagoló Hútpackpapír

fehér és színes, Lepagenál Cluj. Kérjen ajánlatot

Hotel "Splendid" Szálloda

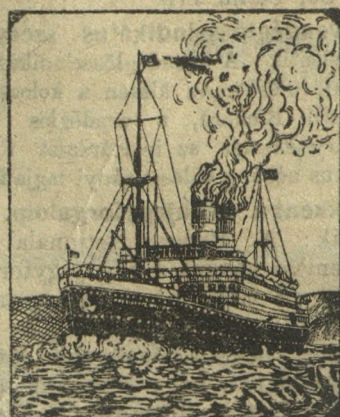
megnyílik
folyó évi nov. hó 15-én, Temesváron,
Józsefváros

Bégajobbsor 17/b, a főpályaudvar közvetlen közelében. Újonnan épült, modern elsőrendű szálloda.

TULAJDONOS: GEMEINHARDT MÁRTON

**AKI AMERIKA,
KANADA, ARGENTINIA,
BRAZILIÁBA**

gyorsan, kényelmesen, olcsón, biztosan és direkt akar utazni, az írjon azonnal

COSULICH LINE

Bucuresti, Calea Grivitei 181.

Levelezés az összes nyelveken.
Utazók szállítása modern ketőcsesavaru gyors-
gőzösökön.

Tengeri utazás tartama csak 7 nap

Nagy, levegős kabinok

2, 4 és 6 személy részére.

Kitűnő ellátás.

Számos köszönőírás.

Kérjen azonnal prospektust.